

TOMRA

Tegevusjuhend

Mai 2023

www.tomra.com

Sisu

Kuidas siin asju aetakse	3	Infoturve	11
Meie tegevdirektori sõnum	3	Turvaline infotöötlus	11
Meie visioon, missioon, kultuur ja väärtused	4	IT-vahendid	11
Keda meie tegevusjuhend mõjutab?	5	Andmete privaatsus	12
Vastutus	6	Intellektuaalomand	13
Teie vastutus	6	Registrite pidamine	13
Juhtide vastutus	6	Kolmandate pooltega suhtlemise haldamine	14
Mis juhtub, kui ma tegevusjuhendit rikun?	7	Altkäemaksu- ja korrupsioonivastased eeskirjad	14
Küsimuste esitamine ja muredest teatamine	7	Kingitused ja külalislahkus	15
Õigused ja töökeskkond	8	Huvide konflikt	15
Tervis, ohutus ja keskkond	8	Siseteave	16
Võrdsed võimalused	8	Konkurentsiseadus ja kartellidevastatus	17
Inimõigused	9	Rahapesuvastased eeskirjad	18
Ahistamine	9	Kaubandusnõuetele vastavus	18
Varade kaitse	10		

Meie tegevdirektori sõnum

Alates TOMRA asutamisest 1972. aastal on meie ettevõttekultuuri aluseks olnud ausus ja väärikus ning meie peamine eesmärk on luua lahendusi parema äri ja kestlikuma maailma jaoks. Meil on õnnestunud saavutada suurt

edu ning kindel üleilmse ressursirevolutsiooni liidri maine. Tulevase edukuse seisukohalt on ülioluline seda mainet säilitada ning selleks peame alati toetame ja austame meie väärtusi kõikjal, kus tegutseme.

Meie tegevus ulatub kõikjale maailmas ja seetõttu oleme kohustatud järgima lisaks enda väärtustele ka väga paljusid õigusakte. Meie globaalne tegevus tähendab ka seda, et töötame eri kultuuridest pärit ja erineva taustaga tarnijate, klientide ning partneritega. On iseäranis oluline, et jäädes truuks meie ettevõtte väärtustele ja järgides meie tegevusjuhendit, mõistaksime ning toetaksime seda mitmekesisust.

Samuti on oluline, et täites oma peamist ülesannet arendada meie klientidele häid lahendusi, oleksime teadlikud ka oma mõjust ühiskonnale ja märkaksime avanevaid võimalusi julgustada ning toetada arendusi, mis aitavad luua paremat maailma. Peame püüdma olla eeskujuks oma kohalikes kogukondades, edendama turvalisi ja tervislikke töökohti, hoolitsema keskkonna eest, edendama inimõigusi ja aitama kaasa kestlikule majandusarengule.

Meie tegevusjuhendis on toodud meie kõigi kohustused toimida äritegevuses väärikalt ja kõiki inimesi austades. Olenemata sellest, kas olete töötaja, juht, alltöövõtja või koostööpartner – ootame, et mõistate meie tegevusjuhendit ning tegutsete selle järgi. Tegevusjuhendit järgides annate oma panuse, et hoida TOMRA suurepärasest mainet liidrina, kes juhib kirglikult, innovaatsiliselt ja vastutustundlikult ressursirevolutsiooni.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Tove Andersen'.

Meie visioon, missioon, kultuur ja väärtused

Meie visioon on juhtida tagastusmasinate, materjalide kogumise, toidu, ümbertöötlemise ja kaevandamise ressursirevolutsiooni, võimaldades maailma loodusvarade paremat kasutamist.

Meie missioon on luua anduripõhiseid lahendusi, tagades ressurside optimaalse tootlikkuse, muuta kestlikkus kasumlikuks ning teha seda koos kasvava olulisuse ja tähendusega.

TOMRA kultuuri aluspõhimõteteks on ausus ja austus kõigi inimeste vastu. Edukas äri sõltub suuresti usaldusest ja heast mainest. TOMRA tegevused nõuavad suurt hoolt, ausust ja väärikust.

TOMRA põhiväärtused on meie ettevõtte kultuuri kõige olulisem osa, need esindavad meie ootusi sellele, kuidas me ise tegutseme ning kuidas igapäevastele tegevustele läheneme.

Meie väärtused on aluseks meie otsustele, need aitavad meil selgitada oma tööd ja seda, kuidas peaksime klientide ja teiste huvirühmadega suhtlema.

Usume oma usaldusväärsesse tehnoloogiasse ja partnerlusse parema äri ning parema keskkonna nimel.

Innovation

Usume tänapäevaste probleemide loovasse lahendamisse, et luua parem tulevik.

Passion

Usume, et inimesed avaldavad suurimat mõju siis, kui nad hoolivad sügavalt sellest, mida nad teevad.

Responsibility

Usume, et igaüks meist vastutab selle eest, et muuta oma kliente, inimesi ja planeeti.

Keda meie tegevusjuhend mõjutab?

TOMRA tegevusjuhendi eesmärgiks on tagada, et kõik töötajad ja TOMRA nimel tegutsevad isikud käituvad eetiliselt. TOMRA töötajana peaksite ettevõtte teenimisel alati püüdma rakendada kainet mõistust, hoolt ja arvestamist.

See tegevusjuhend annab ülevaate tegevustest, mida TOMRA peab vastutustundlikuks, ent kindlasti ei ole see lõplik.

Tegevusjuhendit peavad järgima ka TOMRA heaks töötavad lepingulised alltöövõtjad. Alltöövõtjad ja konsultandid, kes tegutsevad TOMRA esindajatena, töötavad TOMRA nimel või TOMRA eest (teenuste, protsesside või mistahes äritegevusega seotud värbamisteenuste kaudu), peavad meie nimel tegutsedes samuti tegevusjuhendit järgima. Need reeglid aitavad seadustest ja määrustest kinni pidada.

TOMRA eeldab, et meie äripartnerid järgivad oma tegevustes sarnaseid põhimõtteid.

Teie vastutus

See tegevusjuhend on teie jaoks. See seab piirid, mille raames kõik TOMRA töötajad eranditult iga päev tegutsema peavad. Lugege seda. Saage sellest aru. Järgige seda. Samuti vastutate selle eest, et järgiksite kõiki nii kohalikke kui rahvusvahelisi kehtivaid seadusi ja määrusi.

Teie vastutus

- Mõistke oma rolliga kaasnevaid riske ja seda, kuidas neid hallata.
- Õppige oma tööga seotud eeskirjade ja kordade kohta ning mõistma, kuidas neid oma igapäevatoos rakendada.
- Püsige kursis teie asukohas või ärisegmendis toimuvate arengutega, mis võivad mõjutada TOMRA mainet turul või seda, kuidas TOMRA järgib seadusi ja määrusi.
- Paluge küsimuste korral abi. Kui te pole kindel, kas mingi tegevus on juriidiliselt sobiv või mitte, siis küsige abi.
- Veenduge, et kõik kolmandad alltöövõtjad, esindajad või konsultandid, kellega koos töötate, teavad, et meie tegevusjuhend on täitmiseks kohustuslik ning et ka nemad peavad selle järgi tegutsema.
- Osalege aktiivselt vastavusega seotud koolitustel ja tegevustes.
- Teavitage. Teie kohustus on igasugusest tegevusjuhendi rikkumise kahtlusest teada anda.
- Pidage meeles järgmist. Hoolimata teie rollist TOMRAs ootame, et järgiksite oma igapäevatoos pühendunult tegevusjuhendit.

Juhtide vastutus

Me usume ühetasandilistesse organisatsioonidesse ja avatud dialoogi – st juhtimine ei tähenda positsioone vaid seisneb käitumises.

Meie juhid on pühendunud eetikastandardite toetamisele ja on oma meeskondadele eeskujuks. Eeldame juhtidelt, et nad oleksid eeskujuks tegevusjuhendi järgimisel ning säilitaksid kultuuri, kus õigesti käitumine on norm ja inimesed julgevad oma mõtteid välja öelda.

Juhina peate te tegema järgmist

- Olema alati ise oma tegevustega eeskujuks.
- Mõistma tegevusjuhendi rikkumisega kaasnevaid riske teie ärisegmendis või positsioonil ning nende leevendamiseks mõeldud protsesse.
- Tagama, et teie meeskond mõistab protsesse, mida nad peavad järgima, et tegevusjuhendi rikkumist vältida.
- Tagama, et meeskonna uued liikmed tutvuksid kohe tegevusjuhendiga ning teaksid, kuhu pöörduda nõu ja toe saamiseks.
- Tagama, et teie meeskonnaliikmed osaleksid nõutud vastavuskoolitustel ja võtaksid osa tegevustest.
- Looma keskkonna, kus inimesed tunnevad ennast rääkides ja küsimusi esitades mugavalt ega saa kättemaksu osaliseks.
- Andma teada, kui teile räägitakse võimalikust tegevusjuhendi rikkumisest, see on teie kohustus. Võite pöörduda kontserni vastavusspetsialisti poole.
- Tagama, et hoiate kõik teatatud mured konfidentsiaalsena.
- Olema järjepidev meie standardite elluviimisel ning pidage meeles, et inimesed vastutavad oma käitumise eest töökohal.
- Järgima TOMRA juhtimispõhimõtteid.

Mis juhtub, kui ma tegevusjuhendit rikun?

Me ei tolereeri mingisugust tegevusjuhendi või seaduse rikkumist. Tegevusjuhendi ja asjakohaste eeskirjade rikkumine võib kaasa tuua karistuse alates distsiplinaarmenetlusest kuni ja kaasa arvatud töölt vabastamiseni.

Mõnel juhul võib TOMRA rikkumisest teatada ka asjaomastele ametiasutustele, mis võib samuti kaasa tuua õiguslikud tagajärjed, trahvid või vangistuse. Kõik distsiplinaarkaristused on mõistlikud, proportsionaalsed ja vastavuses kehtivate eeskirjade ning seadustega.

Küsimuste esitamine ja muredest teatamine

TOMRA edendab kõigis meie tegevustes avatust ja läbipaistvust ning kõiki töötajaid ja äripartnereid julgustatakse teatama igasugustest TOMRA tegevusjuhendi või teiste eeskirjade rikkumistest.

Kui vajate tegevusjuhendiga seoses teavet või soovite teatada murest, rääkige oma juhatajaga, kontserni vastavusspetsialistiga või personaliosakonna ja organisatsiooni esindajaga. Teise võimalusena võite oma murest teada anda [teavitusportaalis](#). Selliseid muresid või kaebusi võib esitada konfidentsiaalselt, teie eelistatud keeles ning soovi korral anonüümselt.

Kui te teate kindlalt või kahtlustate, et keegi rikub tegevusjuhendit, siis on teil kohustus sellest teada anda. Kui te ei tee midagi, riskite TOMRA mainega ning rahatrahvidega, mis mõjutavad TOMRA netosissetulekut. Teavitamine annab TOMRAle ka võimaluse varakult tuvastada potentsiaalne või reaalne tegevusjuhendi rikkumine.

TOMRA ei luba mingisugust kättemaksu kellelegi, kes heas usus tõstatab kahtluse tegevusjuhendi rikkumise kohta. Tegelikult loetakse igasugust TOMRA töötaja kättemaksuga ähvardamist tõsiseks tegevusjuhendi rikkumiseks.

Tervis, ohutus ja keskkond

Meie TOMRAS oleme kirglikud ressursside revolutsiooni juhtimisel ja oleme pühendunud turvalise koha pakkumisele oma inimestele, klientidele ning keskkonnale, kus me tegutseme. Püüame edendada töökeskkonda, mis hõlmab kultuurilist mitmekesisust, kaasatust ja heaolu meie turvaliste inimeste kaudu. Me kujundame keskkonna, kus meie inimesed saavad elada oma parimat elu ja jõuda iga päev turvaliselt koju. Riskid on asukohati erinevad ja iga töötaja peab mõistma kohalikke riske ning aitama neid takistada ja leevendada, et kaitsta töötajaid, keskkonda, infrastruktuuri, teavet, varasid ja ettevõtte mainet.

TOMRA on kõrged sotsiaalse ja keskkonnaalase soorituse standardid. Järgime neid kõrgeid standardeid hoolimata sellest, kui mõnel juhul on olemas ka leebemad riiklikud nõuded. Oleme pühendunud oma äritegevuse keskkonnamõtjude vähendamisele sotsiaalselt vastutustundlike ja kestlike meetodite abil.

Igal TOMRA juhital TOMRA ettevõttel, alltöövõtjal ja ühisettevõttel peab olemas olema tervise, ohutuse ja keskkonna (TOK) süsteem, mis on loodud selleks, et vastata seaduste, standardite ja kordade nõuetele, tagades samal ajal järjepideva soorituse paranemise.

Teie vastutus

- Tegutsege selle nimel, et aidata kaasa tervisliku, ohutu ja turvalise töökeskkonna loomisele. TOK on igaühe vastutus.
- Tehke endale selgeks kõik teile kehtivad TOTK-süsteemi nõuded, sh rahvusvahelised ja riiklikud seadused ja nõuded ning järgige neid.
- Kasutage TOMRA juhtimistöõriistu ja -protsesse, et tuvastada ning leevendada TOK-teemalisi murekohti teie töökohas.
- Seadke ohtlikud või ebasobivad tegevused kahtluse alla ning vajadusel sekkuge, et nendele tähelepanu juhtida.
- Võimalikust tervise, ohutuse ja keskkonnaga seotud vahejuhtumist tuleb teavitada ning sellega tuleb tegeleda kohe, kui sellest teada saate.

Võrdsed võimalused

Usume kirglikult, et mitmekesisus, võrdsus ja kaasatus (MVK) muudavad meid tugevamaks. TOMRA on pühendunud kaasava töökultuuri loomisele ning me hindame ja tunnustame seda, et igaüks on ainulaadne ja väärtuslik ning teda tuleks tema isiklike võimete eest austada.

TOMRA ei luba mingisugust diskrimineerimist etnilise tausta, värvuse, usu, soo (sh raseduse), orientatsiooni, soolise identiteedi, perekonnaseisu, rahvusliku päritolu, ametiühingusse kuulumise, vanuse, vaimse või füüsilise puude, amnestia, veteranistaatuse vms alusel. See nimekiri ei ole täielik.

TOMRA tagab võrdsed tööhõive võimalused ning kohtleb kõiki töötajaid õiglaselt. TOMRA töötajad tuginevad kõigi töötajatega seotud otsuste korral, mis puudutavad näiteks värbamist, koolitust, hüvitamist ja edutamist, ärivajadustele, tööalastele nõuetele ning individuaalsele kvalifikatsioonile, sealhulgas potentsiaalile. Püüdleme selle poole, et luua mitmekesine ja kaasav kultuur, kus kõik, alates meie töötajatest kuni klientide ja partneriteni, tunnevad ennast väärtustatuna ja austatuna.

Teie vastutus

- Tuginege kõigi tööhõive otsuste, sealhulgas töölevõtmise, hindamise, edutamise, koolituse, arengu, distsipliini, hüvitamise ja töösuhte lõpetamise korral ärivajadustele, töö nõuetele ning individuaalsele kvalifikatsioonile, sealhulgas potentsiaalile.
- Mõistke MVK väärtust ja ärge diskrimineerige mingil viisil.

Inimõigused

TOMRA jaoks on kohustuslik selline äriiline tegutsemine, mis austab inimõigusi. Meie eeskirjad ja standardid aitavad meil rajada õiglasi tööpraktikaid ning positiivset töökeskkonda.

Järgime kogu oma tegevuse ulatuses kehtivaid seadusi, määruseid ja rahvusvaheliselt tunnustatud inimõigusi ning teeme regulaarselt koostööd oma tarnijate, alltöövõtjate ja teiste koostööpartneritega, et panustada nii otseselt kui ka kaudselt nende kogukondade heaolusse, kus me tegutseme.

Teie vastutus

- Jälgige hoolega asjakohaseid inimõigustega seotud riske teie enda ja oma välispartnerite ärisegmendis.
- Tagage, et kogu teie töö vastaks TOMRA inim- ja tööõigustega seotud kohustustele.
- Seiske vastu igasugusele inimkaubandusele, sunnitööle ja ebaseaduslikule lapstööjõu kasutamisele meie tegevustes või väärtusahelas.
- Andke teada, kui teate või kahtlustate võimalikku inim või tööõiguste rikkumist, mis on meie äriiga seotud, teie kohustus on sellest oma juhatajale, personaliosakonna ja organisatsiooni esindajale või vastavusspetsialistile rääkida.

Ahistamine

TOMRA ei luba mitte mingisugust ahistamist. Me ei luba mingisugust sellist tegevust, olekut või käitumist, mis on alandav, hirmutav, solvav või vaenulik.

Ahistamine võib olla mingisugune žest või oma loomult sõnaline, füüsiline, visuaalne, kirjalik või seksuaalne tegevus. Tegemist võib olla ühekordse või korduva tegevusega.

Teie vastutus

- Tehke samme hea ja psühholoogiliselt ohutu töökeskkonna loomiseks ning hoidmiseks.
- Kohelge teisi alati austusega ning vältige selliseid olukordi, mida võidakse tajuda ebasobivana.
- Edastage tagasisidet, kriitikat ja vaidlustusi alati sobival ning austaval viisil. Arvestage kultuurilist tundlikkust ja erinevusi.
- Ärge kunagi kasutage füüsilist või sõnalist hirmutamist, alandamist, ebasobivaid nalju, kommentaare või muud solvavat materjali.
- Andke teada kui kogete mis tahes ahistamist või olete selle tunnistajaks. Võite alati pöörduda oma juhataja, personaliosakonna ja organisatsiooni esindaja või vastavusspetsialisti poole.

Varade kaitse

TOMRA varad on erineval kujul – füüsilised, elektroonilised, rahalised ja immateriaalsed. Me eeldame kõigilt meie varadega hoolikat ümberkäimist, ükskõik, kas tegemist on TOMRA sülearvuti, telefoni, tarkvara, meie tehnoloogia või kaubamärgi või kas või meie tehase või hoonega.

Ettevõtte vara ilma loata meie hoonetest ära viimist või töötundide või kulude hüvitamise kohta teadlikult valetamist käsitletakse varguse või pettusena.

Teie vastutus

- Kaitske ja kasutage TOMRA varasid asjakohaselt. Kaitske oma varasid raiskamise, kaotamise, kahjustamise, kuritarvitamise, võltsimise, varguse, plagieerimise, rikkumise ja muu väärkasutuse eest. Olge valvas varguste suhtes.
- Ärge varjake, muutke ega hävitage ebaseaduslikult dokumente.
- Küsige kulude hüvitamist ainult mõistlike ja tõendatud tööalaste kulutuste eest.
- Veenduge, et ettevõttelt vahendite ja vara saamiseks esitatavad dokumendid on õiged ja täielikud. See hõlmab nii töögraafikuid, arveid, hüvitiste nõudeid ja reisikulutuste ja tasude hüvitamise aruandeid kui ka toetavaid dokumente. Ebatäpseid või põhjendamatu aruandeid võidakse käsitleda kui pettust.
- Austage teiste vara.

Turvaline infotöötlus

TOMRA infoturve toetab äritegevust, usaldust ja mainet, ennetades ning piirates soovimatute turvaintsidentide tagajärgi.

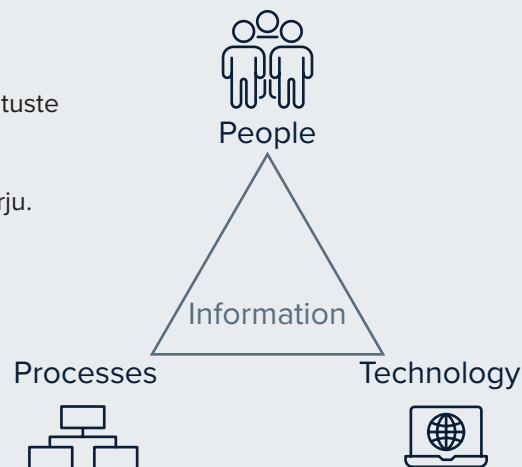
Infoturve mõjutab kõiki TOMRA äriprotsesse ja on eeltingimus tagamaks, et pakume turule turvalisi lahendusi, mida usaldavad meie kliendid, töötajad ja muud sidusrühmad.

Piisavad infoturbemeetmed tagatakse järgmiselt.

- Inimesed: töötajad ja töövõtjad, kes võimaldavad positiivset turvakultuuri oma asjatundlikkuse, kaasava ning ennetava suhtumise kaudu.
- Protsessid: rutiinid, mis pakuvad väljakujunenud turvaraamistikku, mida on lihtne mõista ja järgida.
- Tehnoloogia: infrastruktuur, mis on loodud ja mida kasutatakse kooskõlas TOMRA IT-turbe põhimõtetega.

Teie vastutus

- Veenduge, et teil on oma kohustuste suhtes piisav turvapädevus.
- Järgige TOMRA infoturbe eeskirju.

IT-vahendid

TOMRA annab vajalikud seadmed ja juurdepääsu teabele, et igaüks saaks teha oma tööd turvaliselt ja nõuetele vastavalt. Need vahendid hõlmavad riistvara, tarkvara ja kõiki andmeid, mis on vajalikud meie eesmärkide saavutamiseks.

Meie süsteemides ja võrgus toodetud ning salvestatud teave on TOMRA omand ja sellele võib juurde pääseda ainult kooskõlas kohaldatavate seaduste ja ettevõttesiseste eeskirjadega.

Teie vastutus

- Järgige TOMRA IT-turvalisuse nõudeid ja eeskirju. Rakendage kainet mõistust elektrooniliste side- ja teabesüsteemide kasutamisel.
- Kasutage TOMRA IT- ja elektroonilisi suhtlusvahendeid isiklike asjade ajamiseks (sh sotsiaalmeedia kasutamiseks) harva ja lühidalt.
- Ärge kasutage isiklikku e-posti aadressi töölases suhtluses, kui teie juhataja pole teile selleks luba andnud. Ärge kasutage TOMRA nime ega kaubamärki isiklikes e-kirjades.
- Tegutsege selle nimel, et kaitsta TOMRA elektroonilistes seadmetes salvestatud tundlike andmeid.
- Ärge kunagi kasutage meie IT-süsteeme ebaseaduslikeks või ebaeetilisteks tegevusteks, sh solvava materjali allalaadimiseks või saatmiseks.
- Austage arvuti tarkvara autoriõiguseid ning pidage kinni tarkvaralitsentside kasutustingimustest. Ärge jagage oma TOMRA IT-süsteemide parooli ja kasutajanimi teistega.

Andmete privaatsus

TOMRA teab, kui oluline on kõigi isikute privaatsus, ning püüdleb selle poole, et tagada, et kogu suhtlus meie ettevõttega on kaitstud ning toimub vastavalt seadustes sätestatud või veelgi rangematele nõuetele.

Austame meie personali, klientide, tarnijate ja äripartnerite õigust privaatsusele ning pühendumise sellele, et hallata isikuandmeid professionaalsel, seaduslikul ja eetilisel viisil.

Laiemas tähenduses on isikuandmed kõik selline teave, mida seostatakse tuvastatud või tuvastatava isikuga, nagu nimi ja kontaktandmed, samuti töö arenguvestluste tulemused ja palgateave. Veelgi privaatsemad andmed, nagu teave etnilise päritolu kohta, terviseandmed, seksuaalne orientatsioon, kriminaalne taust või ametiühingutesse kuulumine on tundlikud isikuandmed, millele kehtivad veelgi rangemad nõuded.

Tohime isikuandmeid töödelda ainult seaduslikel eesmärkidel ning andmed peavad kogumise eesmärgi mõttes olema täpsed ja asjakohased, samuti peavad need olema korrektselt kaitstud eksliku ligipääsu või kuritarvitamise eest. Kui andmeid edastatakse kolmandatele pooltele, peavad need olema õigesti kaitstud.

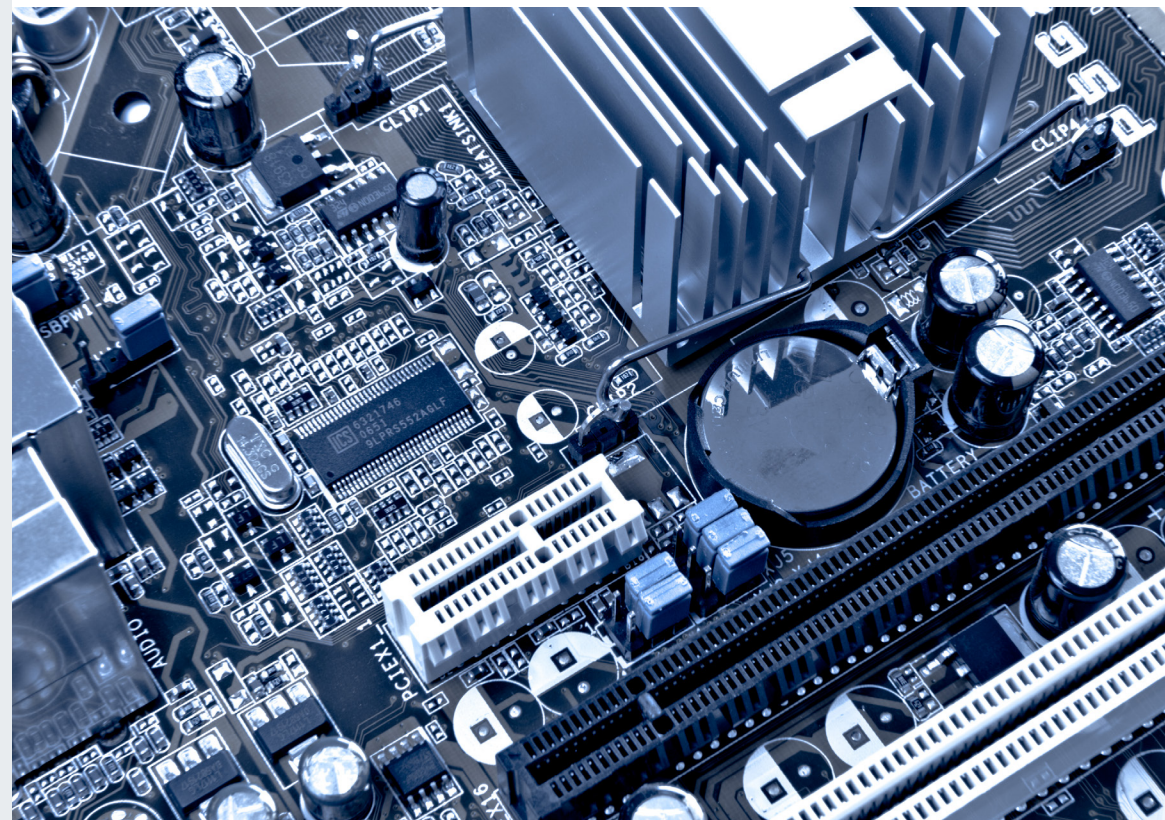
Kui me neid nõudeid ei täida, riskime isikutele kahju põhjustamisega, mille tagajärjeks võib olla töötlemise peatamise nõudmine ning samuti võimalikud trahvid või kohtuprotsessid. Ka seame ohtu TOMRA maine.

Teie vastutus

- Koguge, kasutage ja säilitage isikuandmeid ainult kooskõlas kohaldatavate seaduste, andmekaitsepõhimõtete ning TOMRA eeskirjade ja juhistega.
- Enne isikuandmete kogumist, kasutamist, säilitamist või avaldamist

näiteks uues IT-süsteemis, projektis või turundustegevuses peate tuvastama privaatsusega seotud riskid.

- Tagage, et isikuandmeid töödeldakse ainult konkreetsetel, määratletud ja õiguspärasel eesmärkidel, kasutades minimaalselt töötlemiseks vajalikke isikuandmeid.
- Tagage, et teie valduses olevaid isikuandmeid hoitakse ajakohastatuna ning nendest vabaneetakse, kui neid enam ei vajata.
- Kaitske isikuandmeid ja hoiduge nende juhuslikust avaldamisest.
- Küsige nõu, kui te pole kindel, kas vajate nõusolekut või kuidas isikuandmeid kaitsta.
- Teavitage viivitamatult, kui kahtlustate isikuandmetega seotud rikkumist.

Intellektuaalomand

Intellektuaalomandi õigused (IOÕ) nagu patendid, ärisaladused, kaubamärgid, autoriõigused ja disainid on TOMRA väärtuslik vara. Neid immateriaalseid varasid tuleb õigesti hallata ja kaitsta. Üldjuhul kuulub kogu TOMRA töötajate loodud intellektuaalomand TOMRAle.

TOMRA üldised avatuse ja läbipaistvuse eeskirjad ei takista sellise teabe korrektset kaitsmist, millel võib TOMRA äriliste huvide mõttes väärtus olla.

Selline teave, mis ei ole üldine äriteave, ning kogemused, mille omandate seoses oma tööga, loetakse konfidentsiaalseks ning seda tuleb vastavalt ka käsitleda. Olulised on reeglid, mis puudutavad konfidentsiaalse teabe kasutamist oma isikliku kasu või teiste hüvangu eesmärgil. Samuti on oluline, et me austaksime teiste intellektuaalomandiõigusi ega rikuks neid. Vastasel juhul riskime oma äri ja mainega ning see võib mõjutada meie tegevusvõimekust ja tegevuslube. Kõik töötajad peavad järgima TOMRA kontserni intellektuaalomandi õiguse eeskirju.

Teie vastutus

- Kasutage TOMRA tootemarke ja kaubamärke sobilikult, järgides tootemargi standardit.
- Ärge avaldage TOMRA konfidentsiaalset teavet väljaspool TOMRA ilma loata või asjakohase kirjaliku nõusolekuta ning te peate lepingu alusel edastatud teabe kohta tegema kande.
- Klassifitseerige, sildistage, säilitage ja jagage TOMRA andmeid, teavet ja dokumente vastavalt TOMRA klassifitseerimise suunistele ning veenduge, et ligipääs sellisele teabele ja dokumentidele on tagatud ainult nendele isikutele, kellel on selleks seadusest tulenev vajadus.
- Pärast TOMRAst lahkumist ärge võtke ilma volituseta kaasa TOMRA ärisaladuse alla kuuluvat teavet või muud intellektuaalomandit, samuti ärge minge sellele ligidale, ärge võimaldage sellele ligipääsu ega kasutage seda.
- Ärge võtke kolmandalt poolelt konfidentsiaalset teavet vastu, kui teil pole selleks luba ning kui te pole selle saamist varasemalt kirjalikult kokku leppinud.
- Ärge kuritarvitage kolmanda poole konfidentsiaalset teavet.

- Konsulterige kõigepealt intellektuaalomandi õiguste esindajaga, kui vastutate uute kaubamärkide või uue patenteeritud tehnoloogia turuletoomise eest. Selle eesmärk on vähendada riski, et TOMRA rikub teiste intellektuaalomandi õigusi.
- Kui märkate, et TOMRA võib mistahes viisil rikkuda kolmanda poole intellektuaalomandi õigust, teavitage oma juhatajat või TOMRA intellektuaalomandi õiguse volinikku. Selline teavitus lihtsalt tuvastab asjaolud ega sisalda mingil kujul arvamust võimalike intellektuaalomandi õiguste rikkumisega seotud asjaolude tõesuse kohta.
- Andke teada, kui märkate, et kolmas pool rikub või kuritarvitab TOMRA intellektuaalomandi õigust, näiteks edastades konfidentsiaalse sisuga dokumente. See on teie kohus.

Registrite pidamine

Tööstussegmendi juhi ja avaliku ettevõttena on TOMRAI kohustus suhelda seoses ettevõtte tegemistega meie huvirühmade, ametiasutuste ning avalikkusega õigeaegselt, avatult ja täpselt. Kõik meie aruanded koostatakse vastavalt kehtivatele seadustele, määrustele ja asjakohastele raamatupidamisstandarditele.

TOMRA töötajana on teie kohustus pidada vajalikke kirjeid ettevõtte äritegevuse ja ärisuhete kohta. TOMRA raamatupidamisse ja aruannetesse ei tohi teha valesid, eksitavaid või kunstlikke kandeid. Kõik tehingud peavad olema täielikult ja põhjalikult dokumenteeritud ning salvestatud TOMRA raamatupidamisaruannetes.

Kõik töötajad, eriti vanemjuhid ja finantsjuhid peavad selliste materjalide koostamisel rakendama kõrgemaid hoolsusstandardeid. Sise- või vandeaudiitorite eest ei tohi mitte mingisugust teavet varjata.

Teie vastutus

- Veenduge, et ettevõtte teavet käsitledes oleksite kursis meie teabehalduse ja ohuklassifikatsiooni süsteemiga ning lähtuksite sellest.
- -Veenduge, et andmed ja teave, mida edastate meie raamatupidamisse, aruannetesse ja avalikku kommunikatsiooni, on täpsed, põhjalikud ja usaldusväärsed. See kehtib nii rahalise kui ka mitterahalise teabe kohta, nagu keskkonnaalased andmed ja tegevusaruanded.

Kolmandate pooltega suhtlemise haldamine

Altkäemaksu- ja korrupsioonivastased eeskirjad

Korrupsioon õhnestab seaduslikku äritegevust, häirib konkurentsi ja muudab ettevõtteid ja isikud riskidele vastuvõtlikuks.

Meie TOMRA rajame oma suhted usaldusele ning säilitame ja võimendame oma head mainet sihikindlalt. Isegi alusetud altkäemaksu- ja korrupsioonisüüdistused võivad TOMRA mainet kahjustada.

Rakendame igasuguse korrupsiooni, sh altkäemaksu, pettuste, hõlbustavate maksete ja mõjukauplemise suhtes nulltolerantsi. Peame olema huvide konfliktide, kingituste, külalislahkuse ja kulutuste suhtes äärmiselt ettevaatlikud, sest need võivad sõltuvalt asjaoludest moodustada korruptiivse teo või selleni viia.

Kuna TOMRA peakontor asub Norras, peavad kõik töötajad ja äripartnerid, kes TOMRA nimel tegutsevad, lähtuma Norra korrupsioonivastastest seadustest ning kohalikest ja rahvusvahelistest seadustest. Norra korrupsioonivastane seadus hõlmab nii era- kui ka avalikku sektorit.

Riigiametnikega toimivate tehingutega võib kaasneda suurem altkäemaksu risk, seega peate järgima kohustuslikke nõudeid.

Teie vastutus

- Te ei tohi pakkuda, maksta, teha, küsida ega vastu võtta isiklike makseid, kingitusi või teeneid soodustava kohtlemise või ärilise edu saavutamise nimel. Ärge lubage kellelgi teisel seda enda nimel teha.
- Ärge tehke hõlbustavaid makseid. Kui teilt nõutakse millegi kinnimaksmist, peate sellest kohe oma juhatajat või ettevõtte vastavusspetsialisti teavitama.
- Lähtuge nõuetele vastavusest ja õppige tundma seda, kellega tehinguid teete. Seda eriti juhul, kui teete koostööd esindajate/konsultantide/levitajatega, kes tegutsevad TOMRA nimel.
- Osalege nõutud korrupsioonivastastel koolitustel ning tegevustes. Mõistke ohte, millega oma töös kokku puutute.
- Järgige kingituste ja meelelahutuse ning muude ärihüvedega seotud korporatiivseid ja ärisuuniseid. Pidage meeles, et riigiametnikule kingituste, meelelahutuse või muu väärtusliku pakkumine on äärmiselt reguleeritud ning sageli keelatud.
- Teatage korruptiivsest käitumisest. Kahtlustatavale altkäemaksule ja korrupsioonile selja keeramine võib kaasa tuua TOMRA ning isikute vastutusele võtmise.

Kingitused ja külalislahkus

Suhteid äripartneritega saab rajada ja tugevdada usalduslike võrgustike ja sotsiaalse suhtluse abil. Ent kingituste ja külalislahkuse andmine ning vastuvõtmine võivad teatud olukordades paista korruptsioonina.

Oluline on käituda õigesti ning seda käitumist peavad nägema ka teised. Sel põhjusel kehtestasime oma töötajatele selged eeskirjad, millal ja millistel tingimustel on äripartneritelt kingituste ning külalislahkuse vastuvõtmine või neile selle pakkumine vastuvõetav või mitte. Läbipaistvus on teie ja ettevõtte kaitsmiseks ülioluline.

Kindlasti ei tohiks kingituste ja külalislahkuse pakkumist ning vastuvõtmist toimuda seoses äriotsuste tegemisega või olukorras, mis annaks teistele põhjust kahtlustada, et toimunud on mõjutamine. See ei tohiks olla liialdav ega sage.

Te ei tohi eeliste saamiseks või säilitamiseks pakkuda, anda lubadusi või mistahes lubamatuid eeliseid riigiametnikule (või kolmandale isikule), et ta oma tööalaste ülesannete täitmisel teeks või jäta tegemata mõne ametliku toimingu.

Teie vastutus

- Ärge pakkuge, andke, küsige ega võtke otseselt ega kaudselt vastu järgmist:
  - o ebaseaduslikke või sobimatuid kingitusi või külalislahkust, sularaha või selle ekvivalente (sh päevarahad ilma lepingulise kokkuleppeta), sõidukeid, isiklikke teenuseid või laene seoses TOMRA äritegevusega;
  - o kingitusi ja külalislahkust, mille puhul äripartnerit kohal ei ole;
  - o perioodidel, kui tehakse olulisi ärilisi otsuseid ning allkirjastatakse lepinguid;
  - o kingitusi ja külalislahkust, mis ületavad sätestatud väärtuste piirid, välja arvatud juhul, kui on olemas oma juhataja luba ja teised nõutud heakskiidud.

- Järgige ettevõttesiseseid eeskirju ja juhiseid, kui pakute kingitusi või külalislahkust valitsusametnikule. Ärge pakkuge järgnevat ega makske selle eest: lisapäevad turismisihtkohtadesse reisimiseks või erakülüstusteks, pereliikmete/ külaliste tasud.
- Kui teil tekib kahtlusi, kas miski on sobiv või lubatud, küsige suuniseid oma juhatajalt või kontserni vastavusspetsialistilt.

Huvide konflikt

Huvide konflikt võib tekkida, kui teie isiklikud suhted, osalus töövälistes ettevõtmistes või huvid muudes ettevõtetes võivad mõjutada teie äriotsuseid TOMRA suhtes või teistele nõnda paista. Tõeline, potentsiaalne või tajutav huvide konflikt võib ohtu seada nii teie kui ka TOMRA maine.

TOMRA austab teie õigust korraldada oma isiklike tegemisi ja investeringuid, ent te ei tohi lasta oma TOMRAGA seotud otsuseid mõjutada isiklikest kaalutlustest, nagu suhted või isiklikud, pere või sõpradega seotud ettevõttevälised huvid.

Tingimusel, et reaalselt, potentsiaalset ega tajutavat huvide konflikti ei esine, võite end siduda ka teiste ettevõtetega ning oma vabal ajal tegutseda kogukonnas, valitsuses, haridusvaldkonnas või mittetulundusühingutes. Siiski peate igal sellisel juhul järgima kõiki asjakohaseid seadusi, määruseid ja TOMRA eeskirju. Igasuguse kahtluse korral rääkige murest oma juhatajaga, vastavusspetsialistiga või personaliosakonna ja organisatsiooni esindajaga, enne kui uue tegevusega pihta hakkate.

Teie vastutus

- Ärge laske isiklikel kaalutlustel, nagu isiklikud suhted või enda, oma pere või sõprade ettevõttevälised huvid, mõjutada otsuseid, mida teete TOMRAs.
- Eemalduge sellistest otsustusprotsessidest, mis loovad reaalse, potentsiaalse või tajutava huvide konflikti.
- Pidage nõu oma juhataja, vastavusspetsialisti või personaliosakonna ja organisatsiooni esindajaga, kui te pole kindel, kas niisugune konflikt esineb.

Siseteave

TOMRA on börsil noteeritud ettevõtte. TOMRA töötajana võib teieni jõuda ettevõttega seotud siseteave. Siseteave on selline teave, mida hoitakse kontsernisiseselt ning mis on täpne, mitte üldiselt kättesaadav ning mille avalikuks saamisel oleks tõenäoliselt oluline mõju TOMRA või muu börsiettevõtte aktsiate või muude väärtpaberite turuhinnale.

Näited teabest, mida võiks klassifitseerida kui siseteavet, on veel avaldamata finantsaruanded, teave ühinemiste või omandamiste kohta, suured loovutamised, teave uue aktsiaemissiooni kohta, muudatused dividendieeskirjades, juhtumid, kus ettevõtte vastu on algatatud tõsine kohtuasi või teated selliste kohtuasjade kohta või muudatused juhatuses.

Kui te sellist siseteavet saate, peate te järgima Norra väärtpaberiseadusest ja ELi turukuritarvituse määrusest tulenevaid teatud reegleid, sh järgmisi:

- siseteabe väärkasutamise keeld;
- nõuandmise keeld;
- konfidentsiaalsuskohustus ja hoolsuskohustus siseteabe haldamisel.

Siseteabel põhinevate tehingute hulka kuuluvad otsesed väärtpaberitehingud ning siseteabe edastamine teisele isikule, kes kasutab seda siseteavet aktsia- või muudeks väärtpaberitehinguteks. Siseringitehingud on ebaseaduslikud ja ebaausad.

Teie vastutus

- Ärge jagage siseteavet kellegagi, kui teil pole selleks volitust.
- Ärge kaubelge otseselt ega kaudselt TOMRA emiteeritud väärtpaberite või nendega seotud finantsinstrumentidega, ärge andke nõu ega õhutage teisi tegema tehinguid, kui teil on siseteavet.
- Keeld kehtib kirjalike, suuliste või muude nõuannete kohta, see kehtib isegi siis, kui te ei avalda siseteavet ja see viitab nii tehingu tegemist kui ka sellest hoidumist soovitavatele nõuannetele.
- Tutvuge siseteabe eeskirjade ja nõuetega.
- Kui teil tekib küsimusi seoses sellega, kas teie valduses olev teave kvalifitseerub siseteabeks, konsulteerige investeerimissuhete volinikuga.

Konkurentsiseadus ja kartellidevastatus

TOMRA tegutseb järgides kõiki asjakohaseid konkurentsiseaduseid ja määruseid, mis kaitsevad vaba ettevõtlust ja ausat konkurentsi.

Ootame ka TOMRA personali panustama võitlusesse ebaseaduslike võtete vastu. Sellised võtted on näiteks hinnakokkulepped, turgude jagamine, toodangu piiramine või hangetega skeemitamine, turu jõupositsiooni kuritarvitamine ja igasugused konkurentsi kahjustavad või monopoolsed tegevused. Mõjukatel ettevõtetel on eriline vastutus mitte soodustada konkurentsi moondavaid võtteid, nagu lojaalsusega seotud hinnaalandused ja konkurentsi moonutamise nimel vähendatud hinnad.

Jälgige hoolega, et te ei sattuks meie konkurentidega sellistesse ebasobivatesse vestlustesse või kokkulepetesse ning ärge takistage nende ausat konkureerimist.

Teie vastutus

- Ärge jagage ega võtke ilma seadusliku aluseta vastu konkurentsialast tundlikku teavet.
- Järgige põhimõtet, et kõik TOMRA hinnastamise, tootmise, klientide ja turgudega seotud otsused peab tegema TOMRA üksi.
- Ärge suruge klientidele peale eksklusiivset tarnet või muid sarnaseid kohustusi.
- Lepingute koostamisel ja läbirääkimisel olge selge ja konkreetne – ärge kasutage üldistavat või mitmetähenduslikku sõnastust.
- Ärge püüdke sõltumatule vahendajale, levitajale või edasimüüjale kehtestada miinimum- või edasimüügihinda.

- Ärge jagage sellist mitteavalikku kaubanduslikult konfidentsiaalset teavet või arutada konkurentidega sellised küsimusi, mille osas konkurendid seaduse järgi kokku leppida ei tohi.
- Ärge tehke konkurentidega järgmisi kokkuleppeid, isegi mitteametlikus vormis: hinnas või hinna mingis osas (allahindlused, lisamaksud või krediitingimused), tootmise, mahtude või väljundi vähendamises või stabiliseerimises, klientide, kontode või turgude jagamises.
- Ärge nõustuge koos teistega boikoteerima mistahes klienti või tarnijat, välja arvatud rahvusvaheliste või valitsuse kehtestatud sanktsioonide korral.
- Kui esile kerkivad konkurentsi puudutavad tundlikud teemad, peate tööalastelt kohtumistelt või muudelt sündmustelt lahkuma. Veenduge, et teie lahkumist märgataks ning andke juhtunust kohe kontserni vastavusspetsialistile teada.
- Tutvuge asjakohaste konkurentsiseaduste ja -määrustega, TOMRA eeskirjade ja nõuetega ning oma tööga seotud riskidega.
- Läbige kõik koolitused ja tegevused, mida teilt nõutakse.
- Teatage kohe, kui saate teada võimalikest konkurentsivastastest tegevustest või kui te pole kindel, kas mingi tegevus on ebaseaduslik.

Rahapesuvastased eeskirjad

Rahapesu tähendab, et kuritegelik tulu peidetakse seadusliku äritegevuse sisse või et seaduslikke vahendeid kasutatakse sellise kuritegevuse toetamiseks, nagu terrorism, narkokaubandus, korruptsioon ja maksudest kõrvalehoidmine.

Igal ettevõttel on oht, et neid võidakse selliselt ära kasutada ning me peame olema valvsad, et kaitsta oma mainet ja tagada, et järgiksime alati seaduseid.

Teie vastutus

- Järgige kõiki TOMRA sätestatud nõuetele vastavuse reegleid, et teaksime, kellega äri teeme.
- Peate tagama, et äritehingud, mida teie TOMRA nimel teete, ei hõlma kuritegeliku tulu kaudu saadud rahaliste vahendite või vara omandamist, kasutamist või hoidmist.
- Ärge tehke teadlikult tegemist kurjategijate, kahtlustatavate kurjategijate ega kuritegeliku tuluga.

Pöörake tähelepanu järgnevale.

- o Kui keegi püüab teha sularahamakset või kasutada muud ebatavalist pangatoimingut.
- o Tellimustele, ostudele või maksetele, mis on ebatavalised või ei ole vastavuses kliendi ärisegmendi või erialaga.
- o Ebatavalistele ülekannetele, mis on pärit tehinguga mitteseotud riigist või sinna suunatud.
- o Tehingutele, mida võib olla muudetud, et need läheksid mööda raamatupidamise või aruandluse nõuetest.
- Teatage viivitamatult oma juhile või vastavusspetsialistile, kui teil on teada või kahtlus, et vastaspool osaleb rahapesus seoses oma tehingutega TOMRAga.

- Ärge andke vastaspoolele teada oma juriidiliste nõuete täitmise kahtlustest, te ei tohi asjakohaseid dokumente võltsida, varjata, hävitada ega käsutada.

Kaubandusnõuetele vastavus

Just nagu kõik teised üleilmsed ettevõtted, peame ka meie järgima kõiki kehtivaid riiklikke ja rahvusvahelisi kaubandusele kehtestatud vastavusnõudeid. Riigid võivad kehtestada erinevaid majandussanktsioone, mis piiravad äritehinguid konkreetsete probleemsete riikide, majandusharude, üksuste või isikutega.

Kaubandusnõuetele vastavus hõlmab määrusi, mis kontrollivad kaupade importi ja ekspordi, siseriiklikku kauplemist, tehnoloogiat, tarkvara ja teenuseid, rahvusvahelisi sanktsioone ning kahjulikke kauplemispraktikaid.

Kehtivate seaduste mittejärgimine võib kaasa tuua trahvid, hilinemised, kaupade arestimise või TOMRA impordi- või ekspordiprivileegide kadumise või ka kahju TOMRA mainele või isikute vangistamise. On ülioluline, et oleksite teadlik nõuetest, mis kehtivad just teie ametikohal. Selliselt toimides aitate ettevõttel jätkuvalt rahvusvaheliselt tegutseda.

Teie vastutus

- Kontrollige oma äripartnerite, tarnijate ja teiste poolte esinemist asjakohastes piirangunimekirjades.
- Pidage meeles, et nii sanktsioonid kui ekspordikontrolli määrused on keerukad ning need muutuvad sageli. Püsige kursis teie äritegevusele kehtivate reeglitega.
- Kui piiriülesesse importi ja ekspordi puutuvad piirangutega esemed, tehnoloogia või tarkvara, omandage vajalikud riiklikud litsentsid ja tegutsege nende alusel. Te peate kõigile rahvusvaheliselt liigutatavatele kaupadele ja tarkvarale hankima õige tolli- ja ekspordikontrolli klassifikatsiooni, säilitama nende kehtivuse ja neid korrektselt kommunikeerima.
- Kui teie toimingud kolmanda poolega tunduvad kahtlased või kui märkate ohumärke, peatage tegevus ja küsige abi vastavusspetsialistilt. Samuti peate peatuma ja nõu küsima, kui satute vastakuti palvega, mis puudutab keelatud kaubandust.

TOMRA

www.tomra.com